

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ

**ВІДДІЛЕННЯ ФІЗИКО-ХІМІЇ ГОРЮЧИХ КОПАЛИН
ІНСТИТУТУ ФІЗИКО-ОРГАНІЧНОЇ ХІМІЇ І ВУГЛЕХІМІЇ
ім. Л. М. ЛИТВИНЕНКА**

УХВАЛЕНО

Рішення Вченої ради Відділення фізико-хімії
горючих копалин Інституту фізико-
органічної хімії і вуглехімії ім. Л. М.
Литвиненка НАН України
(протокол № 17 від 27. 12. 2016 р.)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директор
Відділення фізико-хімії горючих копалин
Інституту фізико-органічної хімії і вуглехімії
ім. Л. М. Литвиненка НАН України

к. х. н., с. н. с.

Г. Г. МІДЯНА

«28» грудня 2016 р.

М. П.

ПОЛОЖЕННЯ

**ПРО ПОРЯДОК ВІЛЬНОГО ВИБОРУ ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ
ДИСЦИПЛІН ЗДОБУВАЧАМИ ТРЕТЬОГО ОСВІТНЬО-НАУКОВОГО РІВНЯ –
ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ –**

**ВІДДІЛЕННЯ ФІЗИКО-ХІМІЇ ГОРЮЧИХ КОПАЛИН ІНСТИТУТУ ФІЗИКО-ОРГАНІЧНОЇ
ХІМІЇ І ВУГЛЕХІМІЇ ім. Л. М. ЛИТВИНЕНКА НАН УКРАЇНИ**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. «Положення про порядок вільного вибору вибіркових навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти на третьому освітньо-науковому рівні» (далі – Положення) Відділення фізико-хімії горючих копалин Інституту фізико-органічної хімії і вуглехімії ім. Л. М. Литвиненка НАН України (далі – Відділення ФХГК ІнФОВ НАН України) розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту» (стаття 62, пункт 15) та визначає процедуру проведення та оформлення запису здобувачів вищої освіти на вивчення блоку вибіркових навчальних дисциплін (далі – вивчення вибіркових навчальних дисциплін), передбачених відповідною освітньо-науковою програмою, навчальними планами підготовки відповідно до ліцензійних умов.

1.2. Дане Положення розроблено з метою конкретизації процедури формування переліку, вибору та подальшого вивчення вибіркових навчальних дисциплін із здобувачами вищої освіти на третьому освітньо-науковому рівні (аспіранти) для отримання освітнього наукового ступеня «доктор філософії».

1.3. Для планування та організації навчального процесу складається робочий навчальний план, який формується на підставі освітньо-наукової програми і навчального плану спеціальності 102 «Хімія».

1.4. До переліку навчальних дисциплін входять нормативні дисципліни, які є обов'язковими для вивчення усіма здобувачами вищої освіти та вибіркові навчальні дисципліни, які здобувачі вищої освіти на третьому освітньо-науковому рівні обирають самостійно.

1.5. Навчальні дисципліни за вибором здобувача вищої освіти на третьому освітньо-науковому рівні – це дисципліни, які вводяться випусковою кафедрою Відділення ФХГК ІнФОВ НАН України для ефективного використання можливостей Установи з метою забезпечення освітніх і кваліфікаційних потреб здобувачів вищої освіти, підвищення їх конкурентноспроможності та затребуваності на ринку праці, врахування регіональних потреб, тощо.

Вибіркові навчальні дисципліни освітньо-наукової підготовки надають можливість здійснення поглибленої підготовки за спеціальністю 102 «Хімія», що визначають характер майбутньої діяльності, сприяють академічній мобільності здобувача наукового ступеня доктора філософії та його особистим інтересам.

1.6. Аспіранти обирають вибіркові навчальні дисципліни на весь період навчання.

1.7. Завідувач випускової кафедри, що пропонує вибіркові навчальні дисципліни, забезпечує підготовку робочих навчальних програм (силабусів) з дисциплін, методичних та організаційних матеріалів, необхідних для вивчення вибірових навчальних дисциплін.

1.8. Перелік вибірових навчальних дисциплін, обраних для навчання, може змінюватися для наступного набору аспірантів.

1.9 Вивчення вибірових дисциплін аспірантами Відділення ФХГК ІнФОВ НАН України проводиться згідно з «Положенням про організацію навчального процесу Відділення фізико-хімії горючих копалин Інституту фізико-органічної хімії і вуглехімії ім. Л. М. Литвиненка НАН України» та за затвердженим розкладом навчальних занять.

2. ПОРЯДОК РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА ВІЛЬНОГО ВИБОРУ ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ТРЕТЬОМУ ОСВІТНЬО-НАУКОВОМУ РІВНІ

2.1. Право вільного вибору вибірових дисциплін надається усім здобувачам вищої освіти третього освітньо-наукового рівня на першому курсі навчання. Кількість вибірових навчальних дисциплін, кількість годин на їх вивчення, форми контролю визначаються робочим навчальним планом спеціальності 102 «Хімія», за яким навчається здобувач вищої освіти третього освітньо-наукового рівня.

2.2. Завідувач випускової кафедри впродовж листопада поточного навчального року проводить загальні збори здобувачів вищої освіти, які поступили на перший курс навчання, на яких доводить до відома аспірантів перелік вибірових навчальних дисциплін та нормативні вимоги щодо їх вивчення.

2.3. Вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти третього освітньо-наукового рівня здійснюється шляхом подання письмової заяви на ім'я завідувача випускової кафедри до 10 грудня поточного навчального року.

2.4. На підставі поданих аспірантами заяв, складають списки здобувачів вищої освіти третього освітньо-наукового рівня для вивчення відповідної вибірової навчальної дисципліни. У разі, якщо здобувачем вищої освіти не надано жодної заяви (окрім випадку з поважних причин: хвороба, академічна мобільність, тощо) для вивчення окремої вибірової навчальної дисципліни, то завідувач випускової кафедри доводить до відома здобувачів вищої освіти перелік вибірових навчальних дисциплін, що будуть вивчатися.

2.5. Заява зберігається у відділі кадрів Відділення ФХГК ІнФОВ НАН України впродовж усього терміну навчання здобувача вищої освіти третього освітньо-наукового рівня.

2.6. Здобувач вищої освіти третього освітньо-наукового рівня, який з поважної причини (хвороба, академічна мобільність, тощо) не визначився з вибірковими навчальними дисциплінами, має право визначитися впродовж першого робочого тижня після того, як він з'явився на навчання.

2.7. Здобувач вищої освіти третього освітньо-наукового рівня, який не визначився з переліком вибіркових навчальних дисциплін та не подав заповнену заяву у встановлені терміни, буде включений до групи для вивчення тих навчальних дисциплін, які визначить завідувач випускової кафедри у встановленому порядку.

2.8. На обрані навчальні дисципліни готуються робочі навчальні плани (силабуси) і навчальні дисципліни включаються до розкладу занять.

2.9. Після формування груп з вивчення вибіркових навчальних дисциплін, інформація про вибіркові навчальні дисципліни вноситься до індивідуального плану аспіранта. З цього моменту вибіркова навчальна дисципліна стає для здобувача вищої освіти третього освітньо-наукового рівня обов'язковою.

2.10. Індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти третього освітньо-наукового рівня розробляється на навчальний рік на підставі навчального плану і включає всі нормативні навчальні дисципліни та вибіркові навчальні дисципліни, обрані здобувачем вищої освіти третього освітньо-наукового рівня, з обов'язковим дотриманням нормативно встановлених термінів підготовки аспіранта, з урахуванням структурно-логічної послідовності вивчення навчальних дисциплін, що визначають зміст освіти за спеціальністю 102 «Хімія», та системи оцінювання (підсумковий контроль знань, атестація випускника).

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

3.1. Викладання вибіркових навчальних дисциплін є свідченням спроможності кафедри оперативно забезпечити потреби здобувачів вищої освіти третього освітньо-наукового рівня для створення індивідуальної освітньої траєкторії навчання за спеціальністю 102 «Хімія».

3.2. Для забезпечення відповідності до сучасних вимог, перелік вибіркових навчальних дисциплін має переглядатися та оновлюватися.

3.3. Пропозиції щодо змін до переліку вибіркового навчальних дисциплін на наступний навчальний рік формуються завідувачем випускової кафедри у поданні на ім'я директора Відділення ФХГК ІнФОВ НАН України до 01 листопада поточного навчального року.

3.4. Перелік вибіркового навчальних дисциплін подається на затвердження до Вченої ради Відділення ФХГК ІнФОВ НАН України, після чого вносяться зміни до навчальних планів.

3.5 При розгляді змін до переліку вибіркового навчальних дисциплін обов'язково аналізується забезпечення кафедри щодо можливості організації освітнього процесу високої якості. Основними критеріями є: кадрове забезпечення (науковий ступінь, вчене звання, підвищення кваліфікації, досвід викладання навчальних дисциплін, особистий рейтинг); навчально-методичне забезпечення (навчально-методичний комплекс, підручники, навчальні посібники, методичні рекомендації); матеріально-технічне забезпечення.

4. ПРОЦЕДУРА ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ КРЕДИТІВ

4.1. У випадку поновлення здобувача вищої освіти третього освітньо-наукового рівня перезарахування вибіркового навчальних дисциплін проводиться завідувачем випускової кафедри на підставі академічної довідки, наданої здобувачем вищої освіти третього освітньо-наукового рівня у встановленому порядку.

4.2. Перезарахування кредитів вибіркового навчальних дисциплін проводиться за рахунок фактично вивчених навчальних дисциплін певного циклу за умови однакової (або більшої) кількості кредитів.

4.3. Вчена рада Відділення ФХГК ІнФОВ НАН України може дозволити здобувачам вищої освіти третього освітньо-наукового рівня – учасникам програм академічної мобільності зараховувати вибірково навчальні дисципліни, які прослухані в іншому закладі вищої освіти–партнері, але не передбачені навчальним планом спеціальності 102 «Хімія» у Відділенні ФХГК ІнФОВ НАН України.

5. ПРИКІНЦЕВЕ ПОЛОЖЕННЯ

5.1. Усі зміни та доповнення до даного Положення вносяться випусковою кафедрою, розглядаються Вченою радою Відділення ФХГК ІнФОВ НАН України у встановленому порядку та затверджуються директором Установи.